

EUREGIO WERKBUCH NIEDERLÄNDISCH

Kapitel 39-40: Der unbekante Nachbar

A) NL-D – wat doen we ermee?

Dit laatste hoofdstuk gaat over de betrekkingen tussen Nederland en Duitsland.

Je vindt hier allerlei teksten en cartoons over dit onderwerp. Immers": Duitsland is groot en Nederland klein. Met als gevolg – onvermijdelijk? – dat de Nederlanders er toe neigen wantrouwig te kijken naar hun grote buurman. Psychologen hebben het wel eens over het 'grote-broer-syndroom'.

Natuurlijk heeft de Tweede Wereldoorlog dat effect vele jaren lang begrijpelijkerwijze alleen maar versterkt. Intussen is uit verschillende – Duitse *en* Nederlandse - enquêtes in 2004 gebleken dat op dit punt de verhoudingen zijn genormaliseerd. Hoewel de opmerking van de burgemeester van de Limburgse grensgemeente Kerkrade dat Nederland eigenlijk net zo goed zich kon aansluiten als deelstaat bij de Bondsrepubliek helemaal verkeerd viel in Nederland.

De argumenten van burgemeester Thijs Wöltgens – hij was, voordat hij burgemeester werd, partijchef van de PvdA (*Partij van de Arbeid*, de Nederlandse sociaaldemocraten) - waren overigens heel logisch:

- de Nederlandse economie golft met de Duitse mee op en neer; gaat het in Duitsland goed, dan ook in Nederland – en omgekeerd;
- Nederland telt ongeveer net zo veel inwoners als 'n grote Duitse deelstaat als Nordrhein-Westfalen;
- het alledaagse leven is in Nederland en Duitsland sterk vergelijkbaar;
- op het terrein van religie en cultuur denken we ongeveer hetzelfde;
- de verdeling van armoede en welstand is in beide landen vergelijkbaar;
- beide landen zijn sterke democratieën;
- etc etc.

Het mocht niet baten: de Nederlandse pers en politiek reageerde woedend: zoiets kon absoluut niet. Wöltgens had 't helemaal bij het verkeerde eind. En zo verder.

Kort samengevat – de verhouding Nederland-Duitsland lijkt erg op bijvoorbeeld de verhoudingen tussen het kleine Portugal en het grote Spanje. Of tussen het grote Nederland en het kleinere België. Of tussen het kleine Denemarken en Noorwegen en het grote Zweden. Niets nieuws onder de zon dus.

Om bij te komen van alle informatie vind je aan het eind van dit hoofdstuk een cool spreekspel, 'Schipbreuk', dat je met je klasgenoten kunt spelen. Bij dit spel moet je na een stranding op een onbekende kust de bewoonde wereld weer zien te bereiken ...

Veel plezier!

Opdracht 1:

Hoe zie jij dat? Had Wöltgens gelijk?

Maak samen met anderen uit je groep een lijstje van argumenten pro en contra.

B) Feiten of fictie?

De beste kaas van de wereld

Duitse auto's kent en waardeert elke Nederlander. Maar ook in de Nederlandse warenhuizen, supermarkten, drogisterijen en andere winkels staan veel artikelen die uit Duitsland komen. Ongeveer éénderde van de Nederlandse bedrijven heeft met Duitstalige zakenpartners te maken. En veel Duitse bedrijven hebben een filiaal in Nederland. Daarom vragen zij in personeelsadvertenties stevast medewerkers met kennis van de Duitse taal. Iets om te onthouden als je als Duitse(r) in Nederland wilt gaan werken.

Zoals men in heel Europa – én daarbuiten – weet, is kaas een van Nederland's belangrijkste exportproducten. De Duitsers bijvoorbeeld vinden de Nederlandse kaas maar wat lekker! Daaraan heeft *Frau Antje* een grote bijdrage geleverd: zij maakt in Duitsland reclame voor de Nederlandse kaas op

beurzen, in advertenties en op radio en tv.

Maar Nederland valt ook door andere zaken op. Vergelijk de volgende illustratie maar eens. Een aantal jaren geleden stond deze variatie op *Frau Antje* op de titelpagina van 28-2-1994 van het roemruchte weekblad *Der Spiegel*.

Opdracht 1:

Wat waren, denk je, de punten die in het bijbehorende artikel aan de orde kwamen?

Opdracht 2:

Hoe kijken de Duitsers anno nu tegen deze punten aan?

Opdracht 3:

Welke 'Frau Antje' geeft de Nederlandse werkelijkheid het beste weer? Waarom?

Opdracht 4:

Weet je nog andere producten die Nederland naar Duitsland exporteert?

Opdracht 5:

*Welke producten maken deze bedrijven?
Schrijf letters bij de merknamen. Kies uit:*

- a GSM's en huishoudelijke apparaten*
- b Snoep*
- c Sportkleding*
- d Taartmixen*

- 1 Haribo ....*
- 2 Adidas ....*
- 3 Dr. Oetker ....*
- 4 Siemens ....*

Duitse winkelketens

Ook winkelketens uit Duitsland zijn in Nederland zeer bekend. Denk maar eens aan C&A, P&C, Aldi, Lidl en Mediamarkt. De medewerkers in Nederland en Duitsland moeten met elkaar kunnen praten en dat gaat meestal in het Duits, deels ook in het Nederlands. Het is dus handig om als Duitser Nederlands te kunnen. En inderdaad: langs de hele Nederlands-Duitse grens kun je Nederlands als schoolvak kiezen. En je kunt het ook studeren. Er zijn zelfs meer Duitse studenten die Nederlands studeren dan Nederlandse studenten die Duits leren. Maar Duitsland is een heel groot land en niet iedereen kan alle belangrijke talen leren.

Opdracht 6:

a) Hoeveel inwoners heeft Nederland?

Antwoord: ..... miljoen

b) Hoeveel inwoners heeft Duitsland, denk je?

a Ruim 20 miljoen

b Ruim 50 miljoen

c Ruim 80 miljoen

De liefde - D-NL-D

Er zijn niet alleen zakelijke relaties tussen Nederland en Duitsland. In Nederland wonen meer dan 100.000 Duitsers; vaak zijn zij naar Nederland gekomen omdat ze verliefd zijn geworden op een Nederlandse vrouw of man. Andersom geldt dat overigens net zo. De liefde speelt dus een grote rol. De meest bekende liefdesrelaties zijn natuurlijk die van het Nederlandse koningshuis.

Opdracht 6:

Wat weet je van de liefdesrelaties met Duitsers van het Nederlandse koningshuis?
Zoe eventueel via **Google** op het internet.

Muziek

Net als jullie is de Nederlandse jeugd ook gek van hiphop, R&B, techno, heavy metal, breakdance en musicals. De jongerentijdschriften staan boordevol artikelen, foto's en posters van sterren die op dit moment echt v et zijn. Sommige Duitse bands zoals Die Toten Hosen en Rammstein hebben ook in Nederland veel fans. Omgekeerd proberen veel jonge Nederlandse artiesten in Duitsland op te treden. Dat lukt meestal wel, omdat het land veel groter is dan ons land. Zo is Jan Smit veel populairder in

Duitsland dan in Nederland.

Opdracht 7:

Noem nog 'n aantal Nederlandse artiesten en tv-beroemdheden die het in Duitsland hebben 'gemaakt'.

Attractieparken

Als je van snelle achtbanen, een wildwaterbaan, leuke slapsticks en stripfiguren houdt, dan kun je zowel in Duitsland als in Nederland te kust en te keur gaan.

In Duitsland moet je beslist eens naar Warner Bros. Movie World gaan. Dit is het pretpark van Bugs Bunny, Tweetie, Silvester de kat, het ruimtemannetje Marvin en natuurlijk van Roadrunner. Dit pretpark opent meestal in april zijn deuren en sluit in oktober. Het pretpark ligt in Bottrop-Kirchhellen, ongeveer 75 kilometer vanaf de Nederlandse grens bij Venlo. En als je er een verjaardagsuitje van maakt, dan heeft de jarige GRATIS toegang.

In de buurt van Keulen en Bonn, bij Br uhl, ligt een ander attractiepark: Phantasialand. Het park heeft spannende attracties, zoals het Mystery Castle. Daar ga je een geheim laboratorium binnen, waar de kasteelheer experimenteert met ... En zet je schrap: je maakt een val van 65 meter naar de diepste kerkers ...

Natuurlijk kun je ook een ritje in de Colorado Adventure maken. Dit is een supersnelle achtbaan. Phantasialand is dagelijks van 9.00 tot 18.00 uur geopend. Net als bij de Efteling blijft het park in de zomermaanden ook langer geopend.

En ook hier geldt weer: 'Bist du Geburtstagskind, so darfst du gratis hinein!'

Opdracht 8:

Vergelijk 'De Efteling' – Nederland's bekendste pretpark – eens met een Duits pretpark bij jullie in de buurt (b.v. Movieworld of Phantasialand). Wat kosten ze, wat hebben ze te bieden. Info over De Efteling vind je op het internet: www.efteling.nl.

De Efteling	pretpark in mijn buurt: ...
openingstijden	openingstijden
kosten	kosten
parkeerkosten	parkeerkosten
belangrijkste attracties	belangrijkste attracties
wat mij leuk lijkt	wat mij leuk lijkt

Nederlands moeilijk?

Sommigen zeggen van wel. Maar Nederlanders en Vlamingen vinden het helemaal niet erg als je fouten maakt. Je krijgt juist complimenten als ze je verstaan, en omdat je het gewoon durft. Hoewel Nederlands en Duits sterk op elkaar lijken, zijn er ook 'instinkers'. Dat kan grappige situaties opleveren.

Opdracht 9:

Noteer nog enkele – bij voorkeur gekke - taalproblemen die je als Duitse(r) hebt als je Nederlands leert.

C) Typisch Nederland(s)?

Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg!

Otto von der Gablentz was in de tachtiger jaren van de vorige eeuw één van de belangrijkste Duitse ambassadeurs in Nederland. Mede door zijn optreden in Nederland werd in die tijd de spanning tussen Nederlanders en Duitsers sterk afgebouwd. Dat kwam door allerlei factoren. De belangrijkste: iedereen die met Otto von der Gablentz te maken kreeg, voelde dat hij zich 'lekker' voelde in Nederland. Je kon makkelijk toegang tot hem krijgen, ook als je geen belangrijk mens was. Hij trad veelvuldig op voor de Nederlandse radio en tv, kwam op scholen en universiteiten, sprak met leerlingen en studenten over alle onderwerpen heel open en direct. En deed dat in heel redelijk Nederlands. Dat waardeerde men zeer. Na z'n periode in Nederland werd Otto von der Gablentz Duits ambassadeur in een nogveel gevoeliger omgeving: Israël. Ook daar ontspanden zich de betrekkingen met Duitsland door zijn toedoen. Momenteel is hij rector van de prestigieuze *Europaschool* in het Belgische Brugge, waar jongeren uit allerlei landen voorbereid worden op hun rol in het verenigde Europa. In een artikel beschreef hij heel kort zijn idealen.

Doe maar gewoon

Otto von der Gablentz

Het wordt tijd dat Duitsers en Nederlanders elkaar met humor bejegenen. Dagelijkse nabijheid heeft een bufferzone nodig, waar kritiek, wrijving, rivaliteit en pijnlijke herinneringen worden opgevangen door de simpele waarheid: dat zijn ook maar mensen. En opdat de bufferzone van de humor niet al te eentonig en saai wordt of bittere waarheden ondraaglijk bedekt raken, moet er soms onweer zijn, met felle bliksemschichten: de grap, waardoor spanningen worden ontladen.

Tot mijn mooiste herinneringen aan de zeven jaar die ik als ambassadeur in Nederland heb verbracht, behoren twee belevenissen:

Op 9 november 1989 zaten zowel Nederlanders als Duitsers voor de tv en zagen de mensen die door de gaten in de muur West-Berlijn binnenstroomden. «Wahnsinn» zeiden de Berlijners en van veel Nederlanders hoorde ik «die doen net zoals normale Nederlanders».

En in het jaar daarvoor, na de legendarische Nederlandse overwinning bij de Europese kampioenschappen voetbal, lieten enkele jongeren een spandoek zien met de tekst «Oma, wij hebben je fiets terug». Een goede grap lucht op.

Hoop voor de toekomst vormt zich langzaam: misschien gaan Nederlanders en Duitsers ooit zo met elkaar om als de studenten van Oxford met die van Cambridge: natuurlijk is men heel anders, men neemt elke gelegenheid te baat om (soms zelfs bijtende) grappen over elkaar te maken, maar men kan er zeker van zijn dat de bufferzone van de humor alle ontladingen van rivaliteit en kritische gevoelens opvangt.

En wanneer de grappen te bitter worden, wanneer in de karikaturen teveel oude Germanen met gehoornde helmen opduiken, dan hoop ik dat men aan beide kanten van de steeds minder betekenis krijgende grens zegt: »Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg».

Opdracht 1:

Onderstreep in de tekst enkele kernwoorden en –zinnen.

Noteer vervolgens in het Duits wat de boodschap van Von der Gablentz is.

Nederlanders – Duitsers – Belgen ...

Rob Meines was lange tijd buitenlandcorrespondent voor de NRC en de NOS-TV in Duitsland. In een artikel beschrijft hij hoe hij steeds weer de vraag krijgt, wat het verschil is tussen Duitsers en Nederlanders. Daarin beschrijft hij een belevenis die heel essentieel voor hem is geweest.

Deze "speelt zich af in een auditoriumzaal van de Katholieke Universiteit Nijmegen, in 1987 of daaromtrent. Bijeengeroepen zijn mensen uit Duitsland en Nederland om te praten over het feit dat vooroordelen in Nederland over Duitsers uitermate hardnekkig zijn. Deze voortdurend uitgesproken en uitgeschreven vooroordelen werken zo langzamerhand belemmerend voor een normale relatie, nu zeventig procent van de Duitsers geen enkele schuld meer kan worden aangewreven voor de oorlog, omdat ze simpelweg te jong waren. De aanwezige Nederlandse Duitsland-correspondenten krijgen het verzoek op te sommen met welke vooroordelen over Duitsers ze, bijvoorbeeld vanuit hun thuisredacties, worden geconfronteerd. De opsomming kent iedereen: arrogant, onvriendelijk, heerszuchtig, luid, betweterig en nog een paar. Na een minuut of tien staat een man in de zaal op. «Ik ben Belg», zegt hij. «De opsomming die ik net heb gehoord, geeft precies weer hoe wij over Nederlanders denken.»

Voor de meesten van de aanwezige Nederlanders was dat een schok, een heilzame schok, omdat de interventie van de Belg hen een spiegel voorhield. Nog altijd is de anekdote zeer goed bruikbaar in situaties waarin weer eens over *de* Duitsers wordt gesproken."

Opdracht 2:

Luister naar Rob Meines en lees de tekst hierboven mee.

Noteer dan wat de clou van zijn anekdote is.

Nederland – immigratie- of emigratieland?

Een interessant verschijnsel is het feit dat de laatste jaren veel Nederlanders uit de grensstreken nadrukkelijk overwegen in Duitsland te gaan wonen, met andere woorden: te emigreren naar Duitsland.

Opdracht 3:

Lees de tekst hieronder door. Onderstreep de belangrijkste gedeeltes.

Opdracht 4:

Vat de kern van de tekst samen in het Duits.

Opdracht 5:

Wat vind je: hebben de emigranten gelijk? Zou jij ook naar Duitsland trekken als je in hun schoenen stond? Waarom (niet)?

Vlucht over de grens

De meeste emigrerende Nederlanders vertrekken niet naar Frankrijk of België, maar naar Duitsland. Goedkoop, volop normen en waarden

Dylan van Eijkeren in Bad Bentheim

Van de 24 duizend Nederlandse emigranten die het Centraal Bureau voor de Statistiek in 2002 telde, vertrokken er een kleine zeventienduizend naar Duitsland. Er zijn nu 115 duizend Nederlanders die in Duitsland wonen. En de gang naar het Oosten lijkt niet te stoppen. Een Enschedees onderzoeksbureau schat dat het aantal Nederlanders in de grensstreek van Gelderland en Overijssel binnen vijf jaar verdubbelt tot veertigduizend. Dat zou tegen 2008 zorgen voor ruim honderdvijftigduizend Nederlanders in Duitsland, een flinke stad vol.

Het is aantrekkelijk om in Duitsland te gaan wonen. Neem de grondprijs: 100 euro per vierkante meter. Neem de fiscale voordelen: de Nederlandse hypotheekaf trek blijft behouden. En neem de subsidie: de Eigenheimzulage van de Duitse overheid - wie een huis koopt, kan achtjaar lang rekenen op een gift van maximaal 4.000 euro per jaar, tenminste dit jaar nog.

De auto kan BPM-vrij (*BPM = eine Luxussteuer von über 20%, die Autos sehr teuer macht*) worden ingevoerd, wat ook een leuk voordeeltje is. En grootbank ING biedt zelfs een zogeheten Duitsland-hypotheek, opdat emigranten onder meer de volledige koopsom kunnen financieren, wat onmogelijk is bij Duitse banken.

Maar de wereld bestaat uit meer dan geld alleen. Veel landverhuizers spreken het Duitse landschap aan, dat veelal schoner en ongerepter is dan in het vaderland. Ze appreciëren de voorkomendheid, de hoffelijke vormelijkheid van de Duitsers, en waarderen de Lidl- en Aldi-cultuur, die ervoor zorgt dat alom koopjes te halen zijn. En ten slotte is het ook een negatieve keuze: Nederland is te vol, te druk, te agressief, te individualistisch. In Duitsland heerst nog rust, ruimte en saamhorigheidsgevoel. En: in het verkeer rijden ze als een heer.

Dat laatste blijkt ook in Bad Bentheim, ruim 10 kilometer over de grens bij Oldenzaal. Een behaarde autochtoon met jagershoedje wijst kersverse Nederlandse immigranten op een vrijgekomen, gratis parkeerplaats, net onder het slot dat Bentheim karakteriseert.

Twee van die nieuwste immigranten zijn in de eerste week van november Freek (32) en Madon (29) Teussink, werkzaam bij banken in Oldenzaal en Enschede. Het stel kocht een vrijstaand huis op 430 vierkante meter grond voor 189.000 euro. Hun droomvilla staat in de wijk Pieper-Werning, deelgemeente Gildehaus, Landkreis Bad Bentheim.

'Een huis zonder kelder,' lacht Maijon Teussink. 'Heel on-Duits dus.' Freek Teussink: 'We woonden in Enschede in een Vinex-wijk, we wilden verhuizen naar Oldenzaal, maar de huizen waren daar

erg duur. Toen zagen we op een zaterdag in augustus dit huis in de krant staan. We gingen meteen kijken en we kochten het die maandag.'

Zo populair is Pieper-Werning: in het eerste deel van de nieuwbouwwijk werd 80 procent van de huizen aan Nederlanders verkocht. Dat werd de Bentheimse gemeenteraad wat al te gortig. Een lokale verordening verbiedt in de tweede tranche meer dan 50 procent Nederlanders. 'Wij gaan niet de problemen op de Nederlandse woningmarkt oplossen,' lichtte de burgemeester toe.

Maijon Teussink vertelt niet in de val te willen lopen van veel andere geëmigreerde Nederlanders. 'Die blijven alles in Nederland doen: kapper, boodschappen, vrienden, uitgaan, werk, school van de kinderen. Wij niet. Als we kinderen krijgen, gaan die op een Duitse school.' De Teussinks schatten dat 20 procent van de emigranten door heimwee binnen een jaar terug is in Nederland. Ook zij kochten hun huis van spijtoptanten.

Freek Teussink heeft een waarschuwing voor de emigré in spe. 'De economie in Duitsland is niet rooskleurig. Voor wie mogelijk aan een uitkering moet, is Duitsland geen interessant emigratieland. Het Arbeitsamt hier is niet zo van de lucratieve WAOregelingen. We hebben onszelf maar in Nederland tegen arbeidsongeschiktheid verzekerd.'

Opdracht 6:

Zoek op het internet naar info over 'wonen in Duitsland'.

Noteer hieronder de belangrijkste punten die je vindt:

internetadres:

D) Evaluatie

Tja – aan alles komt een eind – ook aan deze cursus Nederland(s).

De makers ervan en de mensen van wie je les hebt gehad willen graag van je weten hoe je een en ander hebt gevonden, Vul daarom het onderstaande formulier in en geef het aan je docent(e). Je kunt dat desgewenst anonym doen. Het formulier is in het Duits, maar je kunt het eventueel ook in het Nederlands invullen.

Was finden von dem NL-Kurs insgesamt? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie beurteilen Sie Ihre(n) Kursleiter(in) / Lehrer(in)? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie fanden Sie das Kursmaterial global gesehen? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Haben Sie das Gefühl, genug gelernt zu haben, um sich in den Niederlanden zurechtfinden zu können? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie beurteilen Sie das Kursangebot in folgenden Fertigkeiten? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen) - Leseverstehen - Hörverstehen - Sprechen - Schreiben	
Wie beurteilen Sie die Praxisphasen im Kurs (Ausflug + Stadtrallye Nimwegen, etc.)	

(Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie beurteilen Sie das Angebot in der Rubrik 'Typisch Niederländisch'? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie beurteilen Sie das Angebot an Grammatik? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Wie finden Sie die Qualität von Layout etc.? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Was sollten die Kursentwerfer in einer nächsten Runde <i>auf jeden Fall</i> beibehalten? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	
Und was sollten die Kursentwerfer in einer nächsten Runde <i>unbedingt</i> streichen? (Bitte einige Argumente für Ihre Antwort nennen)	

Meine weiteren Bemerkungen:

E) Zugabe

Vraag je docent(e) naar het spel 'Schipbreuk'. Hoofdreutel: alles in het Nederlands, óók het onderling overleggen over hoe je het spel speelt!

Tot ziens en veel succes!

Notabene!

Hier nog twee NL-D-cartoons – gewoon om te lachen!

Ich kann
die Menschheit nur warnen!
Ich als holländische Tomate weiß,
was der Treibhauseffekt aus
einem machen kann!

